

INFOFICHE FAMILIALE BEWINDVOERING

Mantelzorgers kunnen in de situatie terechtkomen dat een naaste niet meer kan beslissen over zichzelf of zijn/haar financiën. De rechter kan dan een bewindvoerder aanstellen om deze persoon bij te staan met deze beslissingen of ze in zijn/haar plaats te nemen. Een naaste onder bewind plaatsen is vaak een moeilijke onderneming, ook voor de persoon die de aanvraag moet doen. Een soepelere en minder ingrijpende oplossing biedt de zorgvolmacht. Deze infofiche geeft alvast een beknopt overzicht omtrent familiale bewindvoering.

1. LASTGEVERS EN LASTHEBBERS

Bij lastgeving wordt een overeenkomst van opdracht opgemaakt waarbij de ene partij zich verplicht om voor rekening van de andere partij één of meer rechtshandelingen te verrichten. De beide partijen worden respectievelijk 'lasthebber' en 'lastgever' genoemd. De lasthebber kan de verplichting op zich nemen om in eigen naam (maar voor rekening van de lastgever) de rechtshandelingen te verrichten, of in naam van de lastgever.

2. ONBEKWAAMHEDEN

Bij fysieke onbekwaamheid

Er bestaan verschillende hulpmiddelen bij het beheer van het vermogen van de lastgever:

- Doorlopende bankopdrachten
- Bepaalde opdrachten doorgeven door een volmacht op te stellen
- Algemene volmacht (de volmachtgever blijft ook bevoegd)
- Bijzondere volmacht voor welbepaalde rechtshandelingen
- Persoon in kwestie blijft bekwaam en kan ten allen tijde maatregelen nemen, er wijzigingen aan aanbrengen of ze beëindigen.

Bij wilsonbekwaamheid

- Ten gevolge van dementie, psychische problemen, comateuze toestand,...
- Vroeger verleende volmachten vervallen
- Er bestaan 2 hulpmiddelen vanuit de wet:
 - Gerechtelijke bescherming (zie punt 3)
 - Buitengerechtelijke bescherming (zie punt 4)
(moet geregeld worden op het ogenblik dat men nog wilsbekwaam is!)

3. GERECHTELIJKE BESCHERMING

- Het beheer van goederen en/of de beslissingen op persoonlijk vlak (bv. opname in een woonzorgcentrum) worden toevertrouwd aan een familielid of een externe deskundige (advocaat). Wanneer er niet gekozen wordt voor een familielid, is het aan te raden dat een familielid de rol van vertrouwenspersoon op zich neemt.
- Dit is een ingrijpende maatregel, maar in bepaalde omstandigheden de enige terugvalmogelijkheid wanneer:
 - Geen zorgvolmacht opgesteld werd (zie punt 4 voor info over de zorgvolmacht)
 - Wel zorgvolmacht opgesteld, maar herroepen door de vrederechter
- Gerechtelijke en buitengerechtelijke bescherming kunnen naast elkaar bestaan.

Procedure voor familiale bewindvoering

- Wie kan dit aanvragen?
 - De te beschermen persoon
 - De familie
 - Iedere belanghebbende (ook zorgverstrekkers)
 - De Procureur des Konings
- Hoe aanvragen?
 - Via een digitaal verzoekschrift (omschrijft het sociaal netwerk, de leefsituatie, suggesties over de bewindvoering) via het Centraal register van bescherming van de personen (CRBP).
 - * Via de website www.rechterlijkebescherming.be of via het vredegerecht
 - Bij te voegen documenten:
 - * medisch attest, niet ouder dan 15 dagen, opgesteld door een onafhankelijk arts (niet nodig bij 'verkwisters')
- Beslissing door de vrederechter na uitvoering van controles
- Aanstelling van de bewindvoerder
 - Bij voorkeur uit de familiale kring, maar ook een professionele bewindvoerder kan
 - Niet toegelaten: onbekwame personen, personen onder collectieve schuldenregeling, failliete personen, bestuursleden of personeelsleden van de instelling waar de te beschermen persoon verblijft
 - Mogelijkheid om meerdere bewindvoerders aan te duiden
 - Mogelijkheid om een vertrouwenspersoon aan te duiden als spreekbuis tussen de te beschermen persoon en de bewindvoerder
- Bescherming op maat van de te beschermen persoon
 - Volledige of gedeeltelijke handelingsonbekwaamheid
 - Handelingen met betrekking tot goederen
 - Handelingen met betrekking tot de persoon
 - Vertegenwoordiging of bijstand
- Strikt persoonlijke handelingen zijn niet mogelijk door de bewindvoerder (bv. toestemming om te huwen, euthanasie...)
- Bepaalde specifieke handelingen vereisen soms bijkomende machtiging
- Te vervullen formaliteiten als bewindvoerder
 - Aanvaarden van de opdracht
 - Rekeningen openen bij de bank voor het bewind
 - Patrimoniumverslag opmaken over de leefsituatie van de beschermde persoon en de omvang van diens vermogen
 - Jaarlijks verslag uitbrengen
- Wanneer eindigt de bewindvoering?
 - Aflopen van de vooropgestelde termijn
 - Opheffing door de vrederechter
 - Overlijden van de beschermde persoon

4. BUITENGERECHTELIJKE BESCHERMING: DE ZORGVOLMACHT

- Via de zorgvolmacht organiseert men de buitengerechtelijke bescherming.
- Dit is een soepelere en minder ingrijpende oplossing dan de gerechtelijke bescherming, doordat er geen rechterlijke controle bij komt kijken.
- Kan betrekking hebben op vermogensrechtelijke handelingen en op bepaalde beslissingen met betrekking tot de persoon zelf.
- Hoe opstellen als lastgever?
 - Wilsbekwaam zijn
 - Schriftelijk
 - Onderhands of notarieel
 - Verplichte registratie in het Centraal Register voor Lastgevingen
- Inhoud van zorgvolmacht
 - Algemene volmacht: volmachthouder mag alle beslissingen nemen
 - Specifieke volmacht: volmachthouder mag bepaalde beslissingen nemen
 - De taken onder een volmacht kunnen ook verdeeld worden onder verschillende lasthebbers
- Aanvang zorgvolmacht:
 - Je kiest zelf wanneer de volmacht uitwerking heeft
- Wanneer eindigt de zorgvolmacht?
 - Overlijden van de lastgever
 - Herroeping door de lastgever
 - Herroeping door de vrederechter

5. VERKLARING VAN VOORKEUR

- Het is een verklaring waarin je aangeeft wie je als bewindvoerder zou willen hebben als je zelf geen beslissingen over je persoon of over je goederen kan nemen.
- Er zijn twee mogelijke types van voorkeurverklaringen:
 - Je wenst zelf iemand aan te wijzen als bewindvoerder of als vertrouwenspersoon voor jezelf, voor later, wanneer u eventueel onder bewindvoering zou komen en dan niet meer zelf in de mogelijkheid zou zijn uw voorkeur uit te drukken.
 - *Dit kan door een verklaring voor de vrederechter (of notaris)
 - Je bent zelf aangesteld als bewindvoerder of als vertrouwenspersoon voor iemand anders en je wenst voor later, wanneer je eventueel zelf niet meer in de mogelijkheid zou zijn dit mandaat verder waar te nemen, je voorkeur voor uw opvolger uit te drukken
 - *Dit kan door een verklaring bij de vrederechter die het dossier van deze bewindvoering beheert
- Vermogensplanning
 - Onder deze regeling is het mogelijk om via een verklaring van voorkeur aan vermogensplanning te doen. Zo kan de te beschermen persoon dus op het moment dat hij of zij nog helder van geest is in die verklaring laten opnemen bv. hoogstpersoonlijke handelingen zoals schenkingen te doen, ook al kan hij of zij niet meer zelfstandig schenken.

6. VOORAFGAANDE ZORGPLANNING

- Met behulp van wilsverklaringen kan je aan 'voorafgaande zorgplanning' doen.
- Er bestaan 4 officiële voorafgaande wilsverklaringen, waarmee je de omstandigheden van je levenseinde zelf mee kan bepalen:
 - **Negatieve wilsverklaring:** Je legt vast welke behandelingen en onderzoeken (bv. reanimatie, kunstmatige beademing) je niet meer wenst als je wilsonbekwaam zou worden.
 - **Wilsverklaring euthanasie:** Je vraagt op voorhand om euthanasie toe te passen als je in een onomkeerbaar coma terecht komt. Verwar deze wilsverklaring niet met het actueel verzoek om euthanasie bij wilsbekwaamheid.
 - **Verklaring orgaandonatie:** Je registreert officieel bij de gemeente je wil om je organen te doneren na overlijden.
 - **Wilsbeschikking teraardebestelling:** Je legt je wensen vast voor je uitvaartplechtigheid en geeft aan welke uitvaart je wenst (bv. begraving of crematie).
- Er bestaat nog een 5^e wilsverklaring en deze betreft de lichaamsschenking aan de wetenschap. Hiervoor bestaat geen voorgedrukt wilsverklaring, omdat lichaamsschenking deel uitmaakt van een nalatenschap ("erfenis"). Dit wordt met je eigenhandig geschreven testament geregeld.
- Enkel mogelijk zolang men wilsbekwaam is.

Waar kan ik informatie of ondersteuning rond deze thematieken vinden?

Praktische gids familiale bewindvoering

- Als iemand niet (meer) kan beslissen over zijn financiën of over zichzelf, kan de rechter een bewindvoerder aanstellen om deze persoon te helpen met deze beslissingen of om ze in zijn plaats te nemen. De bewindvoerder kan een professional zijn, maar ook een partner, een familielid, een buur of een goede kennis, waarbij de wetgever de voorkeur geeft aan de familiale bewindvoerder. De Koning Boudewijnstichting ontwikkelde een praktische eerstelijns gids die zich richt tot mensen die over een vorm van bescherming nadenken voor zichzelf of voor een familielid.
- Meer info via: <https://kbs-frb.be/nl/praktische-gids-voor-familiale-bewindvoerders>

Juridische informatie

- Ga ten rade bij het justitiehuis in Kortrijk (gratis info en advies!), juristen of notarissen.
Website: www.kortrijk.be/adressen/justitiehuis
Telefoon: 056 26 06 31
E-mail: Justitiehuis.kortrijk@vlaanderen.be

LevensEinde InformatieForum

- Via LEIF vind je nuttige informatie terug over een waardig levenseinde en wettelijke voorafgaande wilsverklaringen.
- **Website:** www.leif.be